

BOEKEN

redactie: Henk Maassen (h.maassen@medischcontact.nl)

DNA en maatschappij

Wie kan zich niet de biologielessen herinneren waarin werd verteld over de monnik Gregor Mendel die door duizenden erwten te tellen - waarachtig een monnikenwerk! - de grondbeginselen van de genetica ontrafelde? Door de gele zaden van de erwtenplant te kruisen met de groene zaden van een andere variëteit van deze plant, ontdekte hij hoe allelen van vader en moeder worden doorgegeven aan het nageslacht. Met deze geschiedschrijving begint *De Blauwdruk* van auteur Wiel Hoekstra, directeur Instituteten Levenswetenschappen bij de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW) en emeritus hoogleraar algemene microbiologie.

Hoekstra pakt het grondig aan. Hij vertelt in vogelvlucht hoe onze kennis van de genetische blauwdruk zich ontwikkelde van de eerste inzichten over de erfelijkheidsleer tot de 'spectaculaire genetica van vandaag'. Dit gebeurt aan de hand van enkele baanbrekende ontdekkingen, zoals het bovenstaande voorbeeld. Hierbij schuwt hij *human interest* niet. Hij geeft de geschiedenis een menselijk gezicht door te beschrijven hoe Watson en Crick, ontdekkers van de dubbele helixstructuur van het DNA, na hun vondst hun stamkroeg de *Eagle* in Cambridge induiken en luidkeels en met bravoure verkondigen dat zij 'het geheim van het leven hebben ontrafeld'. Het zijn onder meer dit soort anekdoten die de eerste hoofdstukken van het boek iets extra's geven en de lezer met enige kennis van het onderwerp toch zullen boeien.

De Blauwdruk is in principe voor leken geschreven.

Na op een speelse manier, aan de hand van simpele en doeltreffende analogieën, de functie van DNA te hebben beschreven, bespreekt Hoekstra de ontwikkelingen op het gebied van de gentechnologie. Die heeft de laatste jaren een enorme vlucht genomen. Hoe wordt een gen eigenlijk in een ander organisme gebracht? En wat is het nut ervan? Aan de hand van verschillende voorbeelden, zoals de productie van het humaan groeihormoon door bacteriën en transgene konijnen die humaan alfa-glucosidase als medicijn voor de ziekte van Pompe produceren, maakt Hoekstra dit duidelijk.

De auteur brengt veel DNA-ontwikkelingen die het nieuws haalden ter sprake, van de eerste genetisch gemodificeerde stier Herman tot schaaap Dolly en Clonaid. Ook de betekenis van DNA-identificatie komt uitgebreid aan bod. Misverstanden worden resoluut de wereld uit geholpen: wat zegt een DNA-profiel nu precies over een misdadiger? En waarom werd O.J. Simpson vrijgesproken ondanks de DNA-bewijzen die op tafel lagen?

De Blauwdruk is een mooi basisboekje dat alles wat met DNA te maken heeft in een maatschappelijk perspectief plaatst. Hoewel soms gefragmenteerd, geeft het een helder beeld van de feiten en ficties over dit onderwerp. Daarbij neemt de auteur duidelijk stelling tegen de opvatting dat wij compleet zouden worden bepaald door onze genen. In hoeverre is DNA dan eigenlijk nog de blauwdruk van ons leven? << *SdB*

W. Hoekstra, *De Blauwdruk, Feiten en Ficties over DNA*, Amsterdam University Press/ Salomé, ISBN 90 5356 691 0, 156 blz., 19,95 euro.

Spoedeisende hulp bij kinderen

De Nederlandse editie van *Advanced Paediatric Life Support* is een boek dat eigenlijk hoort bij de gelijknamige cursus over spoedeisende hulp bij kinderen. De samenstellers menen dat het boek ook zijn plaats in de kliniek zal weten te vinden.

Waarschijnlijk hebben ze het bij het rechte eind. Het boek laat zich onafhankelijk lezen. In 26 korte hoofdstukken krijgt de lezer basisinformatie over hoe te handelen bij een kind dat acuut medische hulp nodig heeft.

Het 326 pagina's tellende boek is een vrucht van de samenwerking tussen de Stichting Spoedeisende Hulp bij Kinderen en de *Advanced Life Support Group* in Manchester. De Nederlandse editie is gebaseerd op het Engelse cursusboek, maar aangepast op punten waar de praktijkvoering verschilt van de situatie aan de andere kant van de Noordzee. Ook nieuwe wetenschappelijke inzichten zijn verwerkt.

De opbouw van het boek is logisch. In de eerste helft van het boek komen naast de verplichte ABCDE-strategie shock, onderwerpen als convulsies en vergiftigingen aan bod. Zeven hoofdstukken gaan over verschillende traumata. In de laatste zes hoofdstukken staan praktische vaardigheden centraal. Ondersteund door schematische tekeningen volgt uitleg over bijvoorbeeld beademing zonder intubatie, defibrilleren en het plaatsen van een thoraxdrain, maar ook over minder voor de hand liggende vaardigheden, zoals het verwijderen van de motorhelm. Het

boek sluit af met elf appendices met informatie over bijvoorbeeld kindermishandeling, ongevallenpreventie, steken en beten van giftige diersoorten en het brengen van slecht nieuws aan ouders van een overleden kind. << *EJP*

N.M. Turner en A.J. van Vught (red.), *Advanced Paediatric Life Support, de Nederlandse Editie*, Elsevier Gezondheidszorg, ISBN 90 352 2614 3, 326 blz., 55 euro.

